

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS PAĖMIMO VISUOMENĖS POREIKIAMS
ĮGYVENDINANT YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTUS ĮSTATYMO
NR. XI-1307 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10 IR 13 STRAIPSNIŲ IR V SKYRIAUS PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 7, 23 IR 47 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS GELMIŲ ĮSTATYMO
NR. I-1034 2 IR 11 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
STATYBOS ĮSTATYMO NR. I-1240 24 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 9 IR 23¹ STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO
ĮSTATYMO NR. IX-1007 17 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS PELNO MOKESČIO ĮSTATYMO NR. IX-675 12 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ (TAP-21-757(4) – TAP-21-764(4); TAIS NR. (21-23888(5); 21-26265(4) –
21-26269(4); 21-26262(4); 21-26260(4))**

2021-11-05 Nr. NV-2771

Vilnius

Projekto rengėja: Susisiekimo ministerija.

Projekto tikslas: siekiama užtikrinti asmenų teisėtų interesų apsaugą valstybei įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus ir sudaryti teisinės prielaidas efektyviai bei racionaliai šiuos projektus įgyvendinti.

Dabartinė situacija:

Šiuo metu nustatytas teisinis reguliavimas neužtikrina greito ir sklandaus valstybės ekonomikai ir šalies gerovei reikšmingų projektų įgyvendinimo, todėl projektais siekiama efektyvinti tokių projektų įgyvendinimo procesus (žemės paėmimo visuomenės poreikiams, projektavimo, inžinerinių geologinių ir geotechninių žemės gelmių bei kitų tyrimų ir kt.), kartu užtikrinant, kad dėl projektų įgyvendinimo nebūtų pažeisti asmenų teisėti interesai.

Vyriausybės 2020 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1330 Seimui pateikė šių Įstatymų projektų paketą. Seimo kanceliarijos Teisės departamentas išvadoje nurodė, kad Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai. Įstatymo projektai patikslinti siekiant pašalinti galimą prieštaravimą Konstitucijai.

Projekto esmė: siūloma:

- numatyti galimybę žemės savininko pageidavimu visuomenės poreikiams paimti daugiau žemės, nei reikia ypatingos valstybinės svarbos projektui įgyvendinti, jeigu tenkinamos įstatyme nustatytos sąlygos (t. y. žemės savininkui po paėmimo liksiančios žemės sklypo dalies nebebus galima naudoti pagal įregistruotą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, žemės ūkio paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,1 ha, miškų ūkio paskirties žemės sklypas yra ne didesnis kaip 0,1 ha, o kitos paskirties žemės sklypo dydis – ne didesnis kaip 0,04 ha);
- papildyti komunikacijos su asmenimis dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus būdus ir nustatyti, kad institucijų pranešimai ir informacija žemės savininkams ir kitiems naudotojams, susiję su žemės paėmimu visuomenės poreikiams, siunčiami per Nacionalinę elektroninių pranešimų, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą;
- reglamentuoti tolesnius institucijų veiksmus tais atvejais, kai teismas priima neskundžiamą nutartį, kuria nustato, kad ypatingos valstybinės svarbos projekto įgyvendinimo metu buvo padaryta procedūrinių pažeidimų;
- nustatyti, kad projektą įgyvendinančios institucijos ir žemės savininko ar naudotojo rašytiniu susitarimu neatlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių sodinių, medynų

tūrio ar negauto derliaus vertė, jeigu žemės savininkas ar naudotojas po atlikto turto vertinimo iš paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo išsikelia sodinius ar medynus ar nusiima derlių;

- sudaryti galimybę ypatingos valstybinės svarbos projektams įgyvendinti skirtų žemės paėmimo visuomenės poreikiams bei projektavimo etapų veiklas atlikti ne nuosekliai, o paraleliai, t. y. sudaryti galimybę projektavimą ir statybinius tyrimus atlikti Vyriausybei priėmus nutarimą patvirtinti ypatingos valstybinės svarbos projekto specialųjį planą ir pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą;
- nustatyti, kad įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektą žemės savininkas, valdytojas ar naudotojas būtų informuotas apie būsimų žemės tyrinėjimų atlikimo būdą ir trukmę;
- nustatyti, kad Nacionalinė žemės tarnyba, prieš įregistruodama paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą kaip valstybinę žemę, visų pirma priimtų sprendimą dėl žemės naudojimo paskirties ir būdo keitimo ir įregistruotų šį žemės sklypą jau tokios žemės naudojimo paskirties ir būdo, kurie reikalingi ypatingos valstybinės svarbos projektui įgyvendinti;
- nustatyti, kad visuomenės poreikiams paimamas gyvenamosios paskirties pastatu užstatytas žemės sklypas, nuostolių už gyvenamosios paskirties pastatą suma apskaičiuojama atliekant individualų turto vertinimą bent dviem turto vertinimo metodais, parinktais pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus, o savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginama ta verte, kuri yra didesnė;
- įtvirtinti, kad atlyginimas už visuomenės poreikiams paimamą žemę ir (ar) kitą turtą, kai valstybė įgyvendina ypatingos valstybinės svarbos projektus, nėra apmokestinamas gyventojų pajamų ir (ar) pelno mokesčiu.

Derinimas:

- Įstatymų projektai 2021 m. birželio 22 d. ir 2021 m. spalio 28 d. svarstyti tarpinstituciniuose pasitarimuose. Projektai pataisyti pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas ir pasiūlymus.
- Įstatymų projektai pakartotinai derinti su institucijomis. Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Teisingumo ministerija, Nacionalinė teismų administracija, VĮ Turto bankas pastabų ir pasiūlymų Įstatymų projektams neturi.
- Per nustatytą terminą išvadų nepateikė Aplinkos ministerija.
- Suinteresuotų institucijų pastabos, į kurias atsižvelgta iš dalies arba neatsižvelgta, buvo įvertintos 2021 m. birželio 10 d. ir 2021 m. spalio 21 d. derinimo pažymose.

Atitikimas Vyriausybės programos nuostatoms – Įstatymų projektai įgyvendina Vyriausybės programos 141.8 papunkčio „Valstybinės reikšmės susisiekimo projektų sklandus įgyvendinimas“ nuostatas.

Dalykinio vertinimo išvada – siūlome Projektus svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Ekonomikos politikos grupės patarėja

Ieva Bardauskienė

Ieva Bardauskienė, tel. +37070663887, el. p. ieva.bardauskiene@lr.lt